

19.september 2016

Statens strålevern
postmottak@nrpa.no

Deres ref: 2015/00259

HØRINGSSVAR – REVIDERT STRÅLEVERNFORSKRIFT OG ENDRINGER I STRÅLEVERNLOVEN

En vesentlig endring i forslaget til ny strålevernforskrift (§ 5) er å forlate ALARA-prinsippet (*as low as reasonably achievable*) til fordel for et prinsipp om at ikke-ioniserende stråling skal holdes så lav som *god praksis* tilsier. I Høringsnotatet *Revisjon av strålevernforskriften* begrunnes dette slik (side 10): "Nyere forskning indikerer at sannsynligheten for helseskader etter eksponering for ikke-ioniserende stråling under grenseverdiene er så liten at bruk av ALARA ikke lenger er faglig begrunnet."

Det finnes ikke forskningsmessig belegg for denne påstanden, jamfør Glomsrød og Solheims rapport *Helsevirkninger av elektromagnetiske felt* (2012). Hvert år etter denne rapporten har det blitt publisert en lang rekke nye forskningsartikler som viser helseskader av ikke-ioniserende elektromagnetiske felt på nivåer langt under de grenseverdiene som Norge har i dag. All denne forskningen har Statens strålevern valgt å se bort fra.

Dessverre bruker Norge ICNIRPs foreslåtte eksponeringsgrenser som om de gjaldt langtidseksponering. Vi må enda en gang gjøre oppmerksom på at ICNIRPs grenseverdier gjelder kun *akutte* helsevirkninger grunnet oppvarming. ICNIRP presiserer dette selv, de uttaler seg ikke om celledskader som skjer på annen måte enn ved temperaturøkning¹. Men det er nettopp på det ikke-termiske området at nyere forskning har vist en lang rekke negative helseeffekter – i laboratoriestudier så vel som på planter, dyr og mennesker, samt i befolkningsundersøkelser.

Dette faktum stiller Strålevernforskriften av 2011 i et underlig lys. For der slås det fast (§ 34) at norske grenseverdier – uansett eksponering over kort eller lang tid – skal følge sist oppdaterte versjon av ICNIRPs retningslinjer². Med denne paragrafen har Statens strålevern frasagt seg ethvert ansvar for strålingsmiljøet i Norge. For å unngå den oppfatning at ICNIRP er gitt forskriftsmyndighet, foreslås det en omformulering i foreliggende forslag til ny strålevernforskrift (§6). I høringsnotatet begrunnes omformuleringen slik (side 10): "Ny formulering angir at kommisjonens retningslinjer vil være veiledende i tilfeller der det mangler nasjonale retningslinjer og grenseverdier".

¹ ICNIRP International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection (1998) Guidelines for Limiting Exposure to Time-Varying Electric, Magnetic, and Electromagnetic Fields (Up to 300 GHz), *Health Physics* April 1998, Volume 74, Number 4, Health Physics Society

² Sist oppdaterte versjon er fra 1998, se forrige fotnote.

Den nye formuleringen endrer ikke norsk praksis. Hvis Norge i det hele tatt skal ha en stråleforvaltning på det ikke-ioniserende området, er det avgjørende at landet selv setter nasjonale grenseverdier og eksplisitt angir hva som gjelder korttidseksponering, og hva som gjelder eksponering over lang tid. Videre må stråleforvaltningen forklare hvordan føre-var-prinsippet er tatt hensyn til.

Flere land går i en helt annen retning. Israel gjennomfører et program for å fjerne trådløst nett fra alle skoler. Frankrike har tatt konsekvensen av resultatene fra nyere forskning og innfører nå vidtrekkende tiltak for reduksjon av den generelle strålebelastningen. Spesielt vil Frankrike nå regulere og redusere bruk av trådløse nett og mobiltelefoner i barnehager og skoler.

Hvis ALARA-prinsippet blir utelatt fra den nye strålevernforskriften, vil det siste skinn av føre-var-holdning bli fjernet fra strålevernforskriften. Det vil innebære at Staten avfeier enhver helserisiko fra ikke-ioniserende stråling under dagens grenseverdier. Foreningen for el-overfølsomme anser dette som uansvarlig forvaltning. For våre medlemmer vil en slik endring innebære en fullstendig neglisjering, et enda vanskeligere liv, og et enda sterkere hinder fra deltakelse i det offentlige rom.

Vennlig hilsen
Foreningen for eloverfølsomme

Solveig Glomsrød
leder